

Od Redakcji

Inspiracją dla tomu specjalnego „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” była zorganizowana w listopadzie 2018 r. przez Katedrę Książki i Historii Mediów Uniwersytetu Warszawskiego oraz Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego konferencja naukowa na temat „Książka, prasa, radio, film i biblioteki w kształtowaniu dziedzictwa kulturowego II Rzeczypospolitej”. Referaty, które wygłoszono w roku jubileuszu odzyskania przez Polskę niepodległości i dyskusja, jaka się wówczas toczyła w konferencyjnych salach i kularach dały wielostronny obraz czynników, które ukształtowały kulturę II Rzeczypospolitej, ale też pozwoliły na przetrwanie jej dziedzictwa w czasie i po II wojnie światowej.

Artykuły zebrane w tomie są po części pokłosiem konferencji, po części powstały jako odpowiedź na zaproszenie redakcji, której zależało na przedstawieniu roli kultury (książki, prasy, bibliotek, kolekcjonerstwa) w przededniu odzyskania niepodległości, w budowaniu Niepodległej oraz w zachowaniu dziedzictwa w tragicznym czasie wojny i trudnych latach PRL.

W części poświęconej bibliotekom zamieszczono artykuły prezentujące między innymi rolę bibliotek w utrwalaniu i umacnianiu świadomości narodowej w okresie zaborów oraz kształtowaniu postaw patriotycznych i propaństwowych wśród dzieci i młodzieży w latach 1918-1939.

Dział dotyczący dziedzictwa obejmuje, wśród innych, teksty dotyczące prywatnego kolekcjonerstwa, jako jednego z bardzo istotnych elementów gromadzenia, przechowywania i popularyzowania kultury narodowej (ważne są też losy omówionych kolekcji po II wojnie światowej), ale też artykuł pokazujący odwoływanie się do spuścizny II Rzeczypospolitej przez opozycję w czasach PRL.

Ostatni z działów poświęcony został prasie i jej niezmiernie ważnej roli w kształtowaniu nowego, niepodległego społeczeństwa, tożsamości i postaw patriotycznych, narodowych zarówno w skali ogólnokrajowej, jak i regionalnej.

Redakcji zależało, aby opublikowane teksty zaprezentowały różnorodność kulturową i narodową na ziemiach Rzeczypospolitej. Stąd w różnych działach tomu zostały umiejscowione artykuły dotyczące bibliotek żydowskich, prasy białoruskiej, ukraińskiej działalności oświatowej i wydawniczej oraz bibliotek wileńskich.

Dziękujemy wszystkim Autorom nadesłanych tekstów, że odpowiedzieli na zaproszenie redakcji oraz za cierpliwą i bardzo sprawną współpracę. Dzięki Państwu mogliśmy spełnić zamierzenie redakcji. Dziękujemy też uczestnikom konferencji za referaty i inspirujące dyskusje, bez których ten tom by nie powstał.

Jacek Puchalski